

AGRÁRPIACI JELENTÉSEK

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

XII. évfolyam 14. szám
2009. július 31.

Gabona és Ipari Növények

XII. évfolyam 14. szám

2009. 30. hét

Megjelenik kéthetente

Felelős szerkesztő:

Dr. Stummer Ildikó

Készítette:

Molnár Zsuzsa

molnar.zsuzsa@aki.gov.hu

Medináné Lázár Virgília

lazar.virgilia@aki.gov.hu

Keresztessyné Mohr Katalin

keresztessyne.mohr.katalin@aki.gov.hu

Kiadja:

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci Árinformációs Rendszer

H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944

Telefon: (06 1) 476-6093

Fax: (06 1) 217-8111

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

https://pair.aki.gov.hu

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésen kívül kínáljuk még a Baromfi, Élőállat és Hús, Zöldség, Gyümölcs és Bor, Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt

Telefon: (06 1) 476-3064

TARTALOMJEGYZÉK

GABONAPIACI JELENTÉS.....3

A gabonafélék termelői ára.....7

A gabonafélék jegyzése.....11

A gabona alapú termékek feldolgozói
értékesítési ára.....15

A megfigyelt gabona alapú termékek
fogyasztói ára.....15

Külpiaci információk.....16

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....21

Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány
kiemelt árutőzsdén.....23

A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a
belőlük készült termékek feldolgozói értékesítési
átlagára26

A nyers növényolajok ára és jegyzése.....26

Európai olajnövény- és dara árak és jegyzések.....27

A napraforgóolaj fogyasztói ára.....27

BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET.....28

Az európai bioetanol-piac alakulása.....28

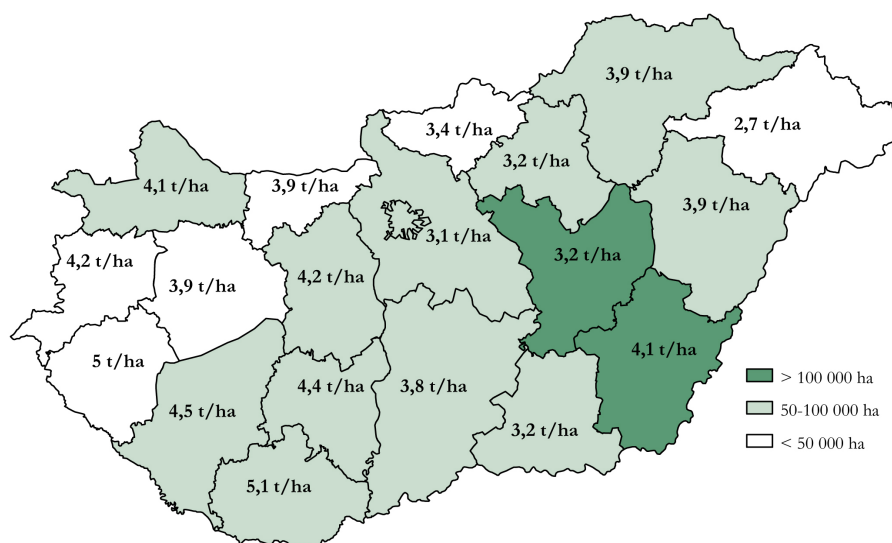
GABONAPIACI JELENTÉS

- Az MgSzH július 27-i jelentése szerint 92%-ban befejeződött a búza aratása. Az országos termésátlag 3,8 t/ha körül várható, amely hektáronként 1,2 tonnával marad alatta az előző évinek.
- A Budapesti Értéktőzsdén tovább csökkent az eurobúza jegyzése, a takarmánykukoricáé azonban számottevően nem változott.
- A kínálat bővülése miatt tovább csökkent a gabonafélék hazai termelői ára a 29-30. héten.

Aratási helyzetkép

Az MgSzH 2009. július 27-i jelentése alapján Magyarországon a búza vetésterületének 92%-án végeztek a betakarítással. A száraz, meleg idő kedvez a munkálatoknak. Az országos termésátlag 3,8 t/ha körül alakul 2009-ben, ami lényegesen alacsonyabb, mint a 2008. évi hozam (5 t/ha). Az összes termés idén kissé meghaladja a 4 millió tonnát, ami a korábbi 3,5 millió tonnás várakozások után kedvező eredmény, azonban 25%-kal alacsonyabb az előző évihez viszonyítva. A hozamok megyénként és termőtajanként igen eltérőek, ami a tavaszi, nyári időszakot jellemző szélsőséges időjárással magyarázható (aszály, viharok, áradás). A legkedvezőbb a helyzet a Dunántúlon, ahol a hektáronkénti termés helyenként (Baranya és Zala megyékben) meghaladja az 5 tonnát. Igen alacsonyak az alföldi és észak-magyarországi hozamok, 3-4 t/ha között mozognak. Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében ugyanakkor hektáronként átlagosan csupán 2,7 t termés várható.

A búza megyénkénti termésátlaga 2009-ben

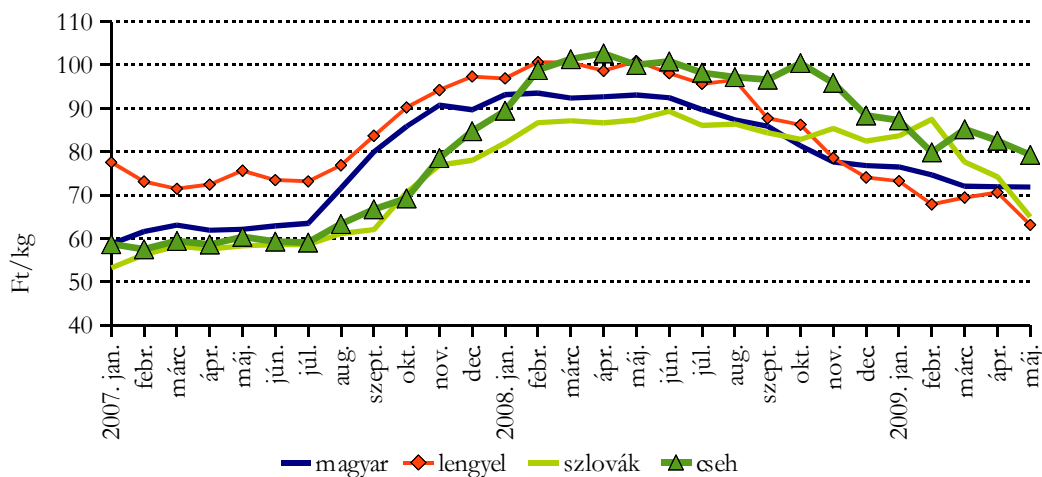

Forrás: MgSzH adatai alapján saját szerkesztés

Lisztárak nemzetközi összevetésben

A termelői árakhoz hasonlóan a liszt feldolgozói értékesítési árában is jelentős változás történt 2007 elejétől mind Magyarországon, mind a környező országokban. 2007 első felében a magyar, a szlovák és a cseh árak együtt mozogtak (55-60 Ft/kg), ellenben a lengyel lisztár jóval meghaladta ezt az árszintet (70-80 Ft/kg). A termelői árak emelkedését követően, augusztusban figyelhető meg nagyobb ugrás a feldolgozói árban. A *magyarországi ár* 2007. július és november között több mint 25 forinttal emelkedett, ezt követően pedig 90-95 Ft/kg-os sávban mozgott 2008 júliusáig. A termelői árak 2008. évi csökkenése ezt követően vált láthatóvá a liszt feldolgozói árában is, azóta folyamatos, lassú mérséklődés tapasztalható. A *lengyelországi ár* 2007 júliusa és decembere között 95 forint felé emelkedett. 2008 augusztusától látványosan esett a feldolgozói ár. *Szlovákiában* számottevő áremelkedés csak 2007 szeptembere után következett be, és 2008 februárjában a liszt ára már meghaladta a 85 Ft/kg-ot. 80-90 Ft/kg-os sávban mozgott a feldolgozói ár egészen 2009 februárjáig, csak ezt követően érvényesült az alapanyag árának csökkenése a feldolgozói árban. A *cseh* búzaliszt feldolgozói értékesítési ára emelkedett legnagyobb mértékben a vizsgált időszakban. Az árnövekedés 2007 júliusától 2008 februárjáig töretlen volt, és a korábbi 60 Ft/kg helyett 100 Ft/kg körül stabilizálódott az ár 2008 októberéig. Ezután lassú csökkenés tapasztalható.

A búzaliszt feldolgozói értékesítési ára nemzetközi összehasonlításban

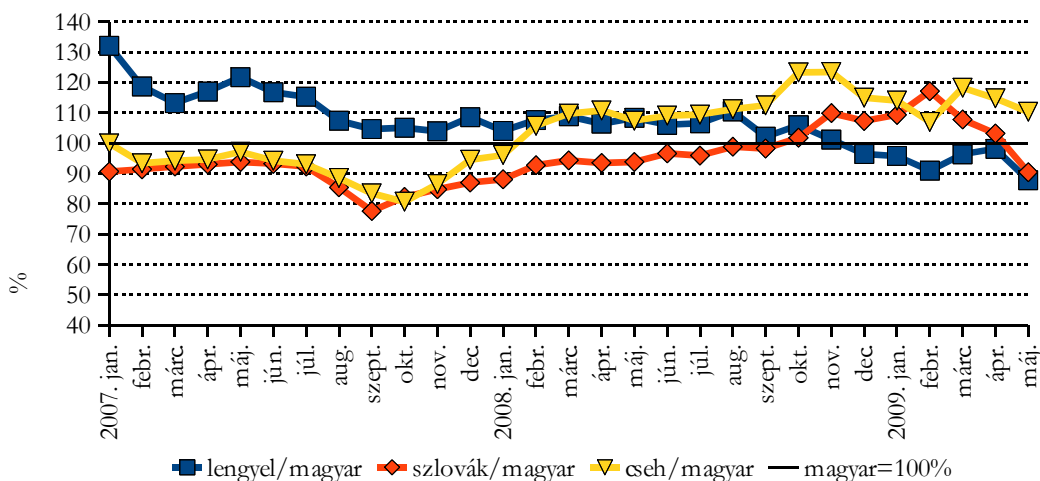

Forrás: AKI PÁIR, SZIF (cseh), ATIS (szlovák), MRiRW (lengyel)

Ha a nemzetközi és a hazai árak szintjét vizsgáljuk, látható az ábrán, hogy a liszt lengyel feldolgozói értékesítési ára a 2007. január és 2008. október közötti időszakban meghaladta a magyar áruét, majd ezt követően a hazai alá süllyedt. Ezzel ellentétes folyamat figyelhető meg a szlovák liszt esetében, vagyis 2008 októberéig a magyarnál olcsóbban került ki a liszt a feldolgozóktól, ezt

követően azonban 2009 áprilisáig a szlovák áru volt drágább. A cseh termék 2008 januárjáig volt olcsóbb a magyarnál, azóta lényegesen meghaladja a hazai liszt árszintjét.

A nemzetközi és hazai lisztárak összehasonlítása (magyar=100%)

Határidős jegyzések

A **chicagói árutőzsdén** napról-napra ingadozott a búza és a kukorica jegyzése a 29-30. héten (5-6. ábra). A búza esetében a legközelebbi határidőkre szóló jegyzések az előző időszakhoz képest kismértékben emelkedtek az élénk exportkereslet, valamint a kukorica és a szója jegyzésének átmeneti erősödése következtében. A 30. hét végére azonban a kukorica és szója árának gyengülése, a visszafogott export, a bőséges készletek a tőzsdei ár mérséklődéséhez vezettek. A kukoricánál folytatódott a csökkenő tendencia a 29-30. héten is, kisebb-nagyobb korrekciókkal. Az USDA felfelé módosította a 2009/2010. gazdasági év kibocsátását és a zárókészletek alakulását is, amelynek ármérséklő hatását fokozta a dollár átmeneti erősödése valamint az olaj árának csökkenése. A pozitív korrekciók háttérében többnyire a búza és a szója jegyzésének erősödése, az olajár emelkedése állt.

A **párizsi árutőzsdén** kismértékben nőtt a búza legközelebbi határidőkre szóló jegyzése a 30. héten az európai esőzések és a termés minősége miatti aggodalmak következtében (7. ábra). A kukorica jegyzése ellenben követte a CBOT trendjét, a 30. héten tovább mérséklődött (8. ábra).

A **Budapesti Értéktőzsde** árupiaci szekciójában a bővülő kínálatnak tulajdonítható, hogy az eurobúza jegyzése tovább mérséklődött (3. ábra). Az augusztusi határidő esetében 30 ezer forint

alá csökkent az ár. Az ótermésű takarmánykukorica jegyzése nem változott, és az újtermésűé is csak kismértékben ingadozott a 29-30. héten (4. ábra).

Termelői árak

A gabonafélék hazai termelői ára folyamatosan mérséklődik (1-2. ábra, 1. táblázat). Az étkezési búzáé már nem érte el a 30 ezer forintot tonnánként, a takarmánybúzáé pedig 25 ezer forint alá süllyedt a 30. héten. A takarmányárpa ára a betakarítás kezdetétől 24-26 ezer Ft/tonna sávban stabilizálódott. A 2008-as termésű takarmánykukorica ára dinamikusan csökken, ami egyrészt a takarmánygabona kínálatának növekedésével (takarmánybúza, takarmányárpa), másrészt a kedvező ideai kukorica terméskilátásokkal magyarázható. Az ideai termelői ár valamennyi említett termény esetében 20-25%-kal maradt alatta az előző évinek a 30. héten (2. táblázat).

A gabonafélék termelői ára várhatóan tovább csökken a hazai és európai kínálat folyamatos bővülése és a visszafogottabb kereslet következtében.

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat

A gabonafélék termelői ára származási hely* szerint (30. hét)

Megnevezés	Mérték- egység	Származási hely*			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Ma- gyarország	2009. 29. hét	2009. 30. hét	2009. 30. hét/ 2009. 29. hét (%)
Étkezési	tonna	7 023,25	26 829,12	7 146,99	23 431,32	40 999,36	174,98
búza	Ft/tonna	30 741,54	28 884,52	30 188,73	30 234,84	29 429,98	97,34
Takarmány-	tonna	16 441,17	5 815,73	1 052,22	14 229,60	23 309,12	163,81
búza	Ft/tonna	24 389,98	25 972,65	26 730,67	25 861,96	24 890,52	96,24
Takarmány-	tonna	2 015,22	353,56	469,88	1 686,88	2 838,66	168,28
kukorica	Ft/tonna	31 143,99	32 811,88	31 724,55	35 077,28	31 447,83	89,65
Takarmány-	tonna	1 658,21	3 387,35	-	3 076,61	5 045,56	164,00
árpa	Ft/tonna	0,00	0,00	0,00	24 607,81	24 942,13	101,36

* Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

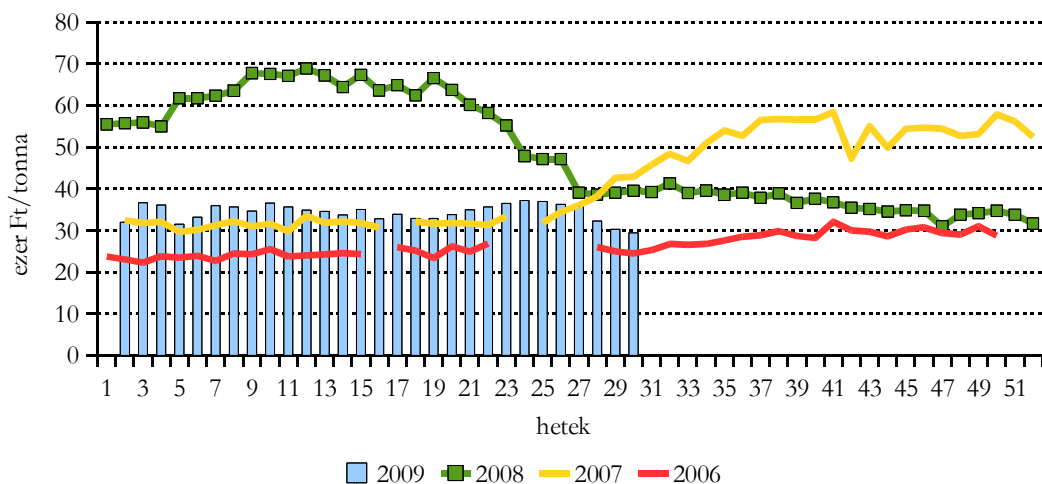
A gabonafélék országos termelői ára

Megnevezés	Mérték- egység	Országos				
		2008. 30. hét	2009. 29. hét	2009. 30. hét	2009. 30. hét/ 2008. 30. hét (%)	2009. 30. hét/ 2009. 29. hét (%)
Étkezési	tonna	49 506,69	23 431,32	40 999,36	82,82	174,98
búza	Ft/tonna	39 518,64	30 234,84	29 429,98	74,47	97,34
Takarmány-	tonna	9 396,44	14 229,60	23 309,12	248,06	163,81
búza	Ft/tonna	31 647,37	25 861,96	24 890,52	78,65	96,24
Takarmány-	tonna	4 095,06	1 686,88	2 838,66	69,32	168,28
kukorica	Ft/tonna	38 949,59	35 077,28	31 447,83	80,74	89,65
Takarmány-	tonna	4 291,59	3 076,61	5 045,56	117,57	164,00
árpa	Ft/tonna	32 158,29	24 607,81	24 942,13	77,56	101,36

Forrás: AKI PÁIR

1. ábra

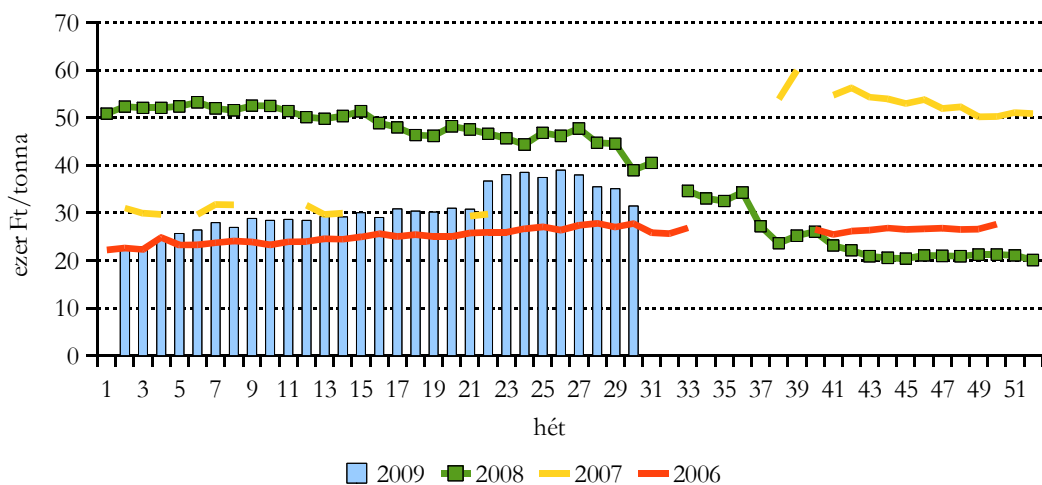
Az étkezési búza termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

2. ábra

A takarmánykukorica termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

3. táblázat

Az étkezési búza termelői ára néhány közép-kelet- és nyugat-európai országban

euró/tonna

hét	Egyesült Királyság	Németország	Szlovákia	Magyarország
12	161	119	108	117
13	157	119	118	113
14	159	117	114	109
15	159	116	117	118
16	163	116	114	113
17	-	116	119	114
18	-	117	109	111
19	158	-	114	115
20	167	-	119	121
21	168	-	123	122
22	-	-	124	127
23	175	-	120	130
24	174	-	125	132
25	-	-	129	132
26	-	-	124	129
27	-	-	115	129
28	-	-	122	118
29	-	-	-	109
30	-	-	-	107

Az ár a következő standardra vonatkozik:

- hektolitersúly min. 73 kg
- nedvességtartalom max. 14,5%
- idegenmag-tartalom max. 7%
- csírázott szem max. 4%
- Hagberg-féle esésszám min. 220

Eltérések a standardtól:

Egyesült Királyság: hektolitersúly min. 76 kg, Hagberg-féle esésszám 250

Szlovákia: hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%

Magyarország: hektolitersúly 76 kg, csírázott szem max. 2%, Hagberg-féle esésszám 230

3. táblázat folytatása

hét	Lengyelország	Lettország	Litvánia	Észtország
12	122	157	140	137
13	118	151	136	118
14	115	158	137	118
15	124	155	135	111
16	126	151	136	129
17	122	-	128	126
18	120	146	130	120
19	120	154	121	115
20	119	124	147	115
21	119	129	134	111
22	123	152	132	127
23	126	129	134	114
24	128	142	137	141
25	125	127	130	-
26	125	-	121	-
27	127	122	134	-
28	126	128	144	-
29	128	150	125	-
30	130	126	-	-

Az ár a következő standardra vonatkozik:

- hektolitersúly min. 73 kg
- nedvességtartalom max. 14,5%
- idegenmag-tartalom max. 7%
- csírázott szem max. 4%
- Hagberg-féle esésszám min. 220

Eltérések a standardtól:

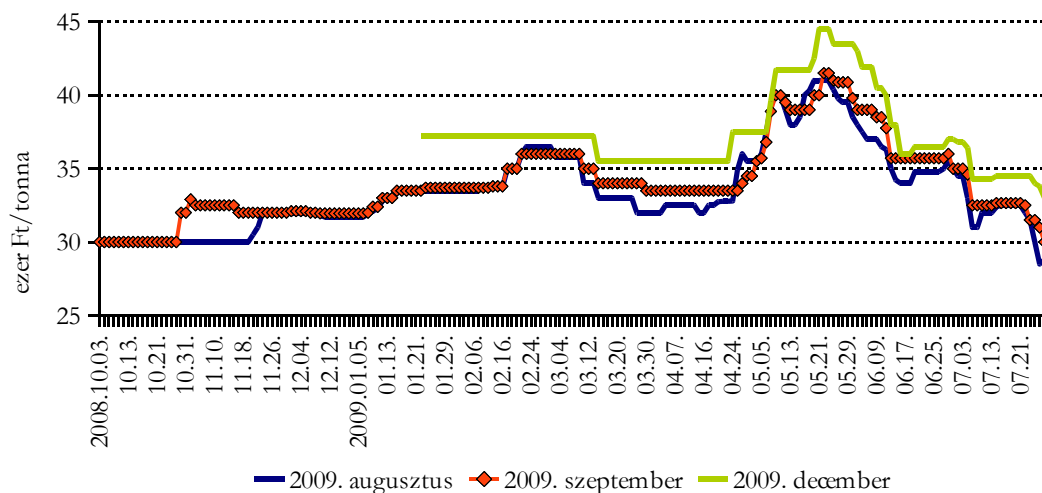
- Lengyelország: hektolitersúly min. 76 kg, idegenmag-tartalom max. 6%
- Lettország: nedvességtartalom max. 13%, idegenmag-tartalom max. 5%, csírázott szem max. 3%
- Litvánia: hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%, idegenmag-tartalom max. 3%
- Észtország: hektolitersúly 72 kg, Hagberg-féle esésszám 180, csírázott szem 3%

Forrás: AGRIMIS – Portal für Agrarmarkt-Informationssysteme

A gabonafélék jegyzése

3. ábra

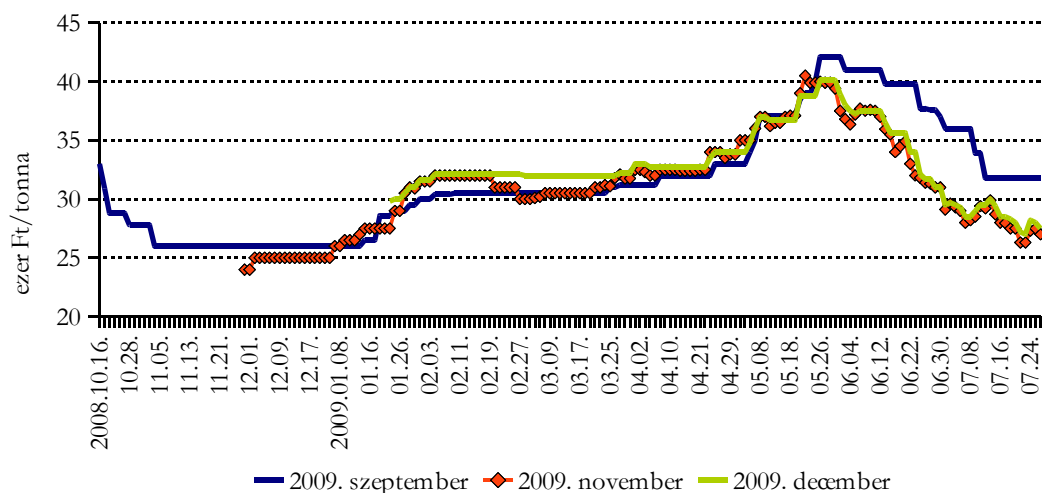
Az eurobúza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

4. ábra

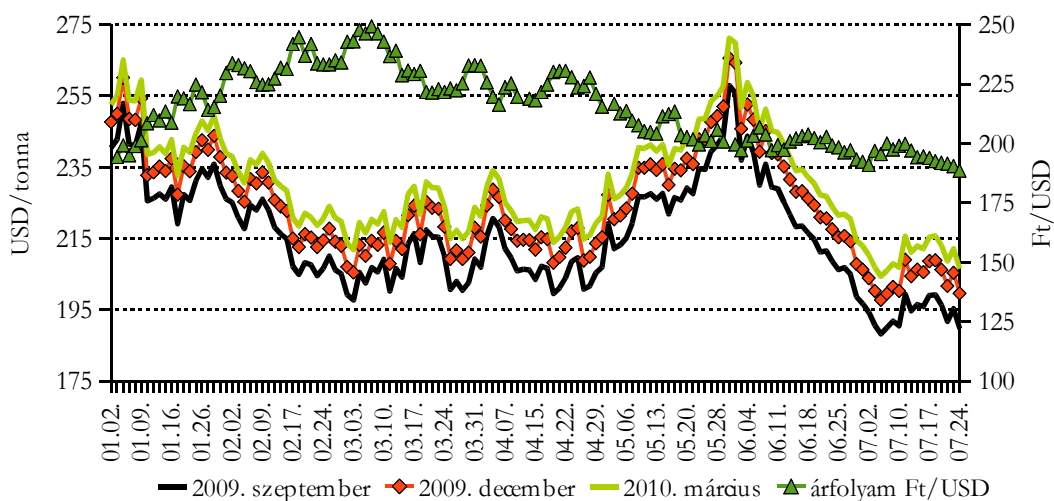
A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

5. ábra

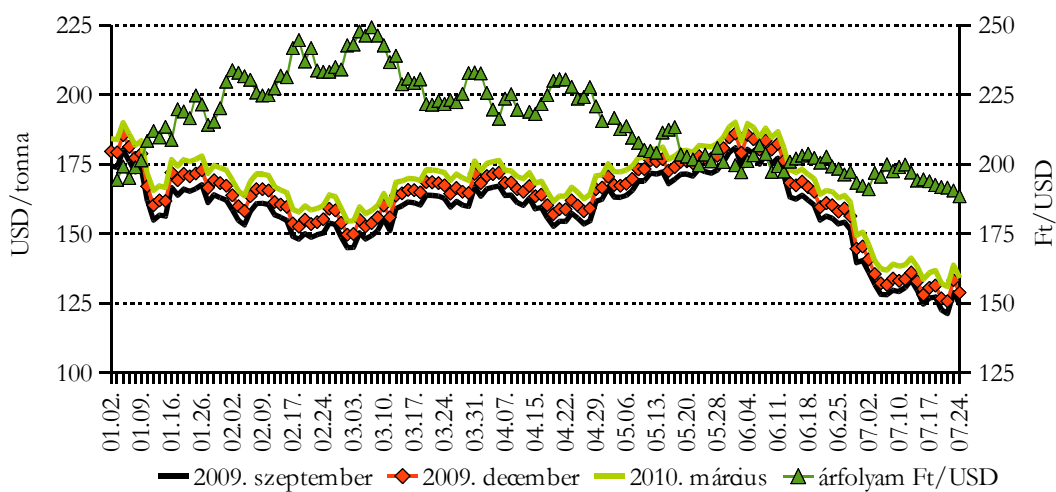
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority, MNB

6. ábra

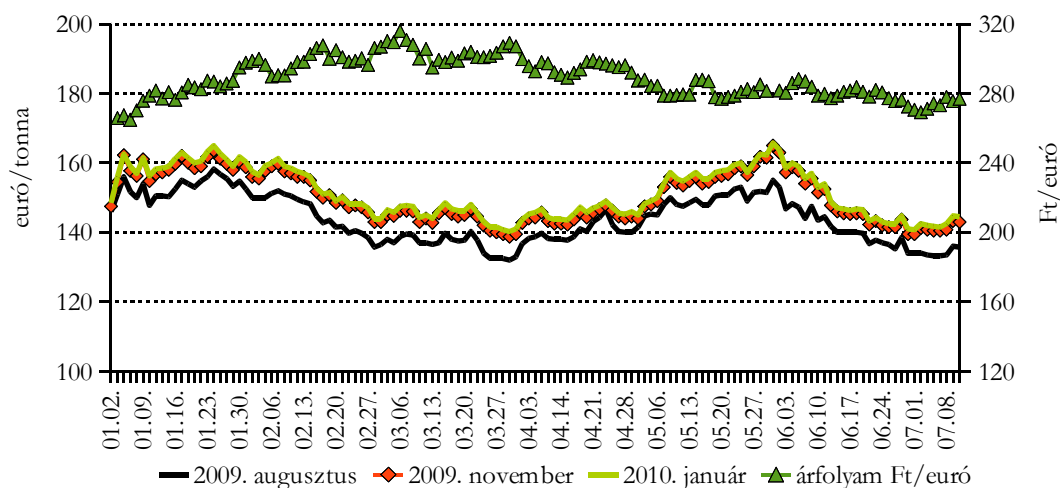
A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority, MNB

7. ábra

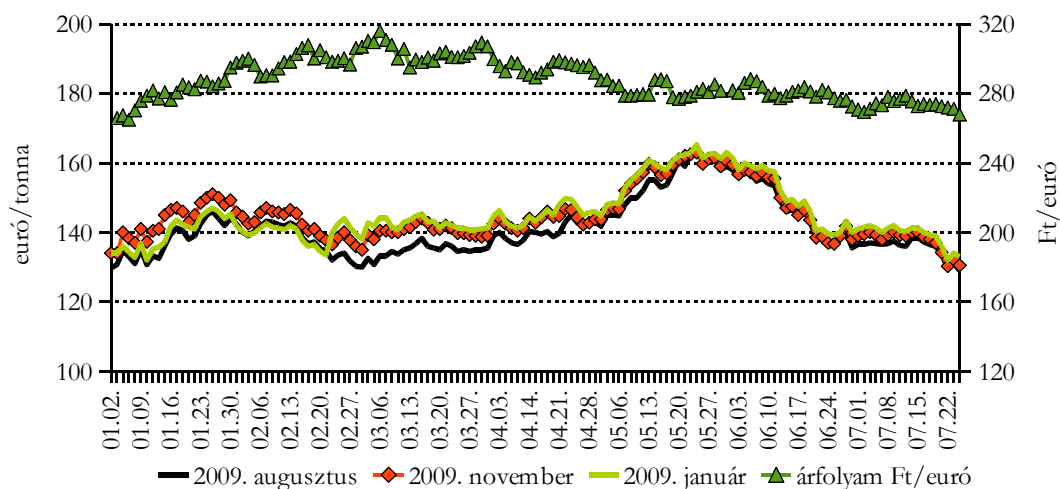
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority, MNB

8. ábra

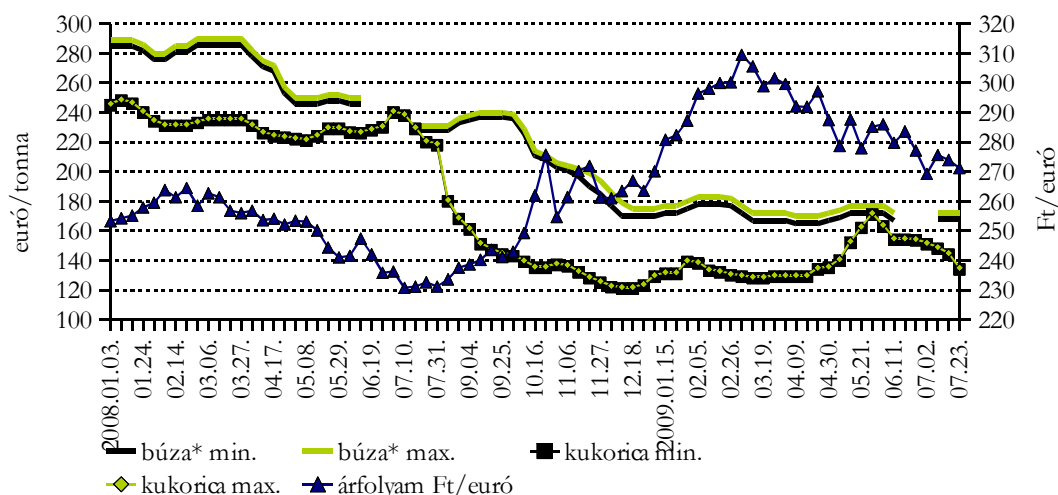
A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority, MNB

9. ábra

A búza* és a kukorica jegyzése a bolognai árutőzsdén

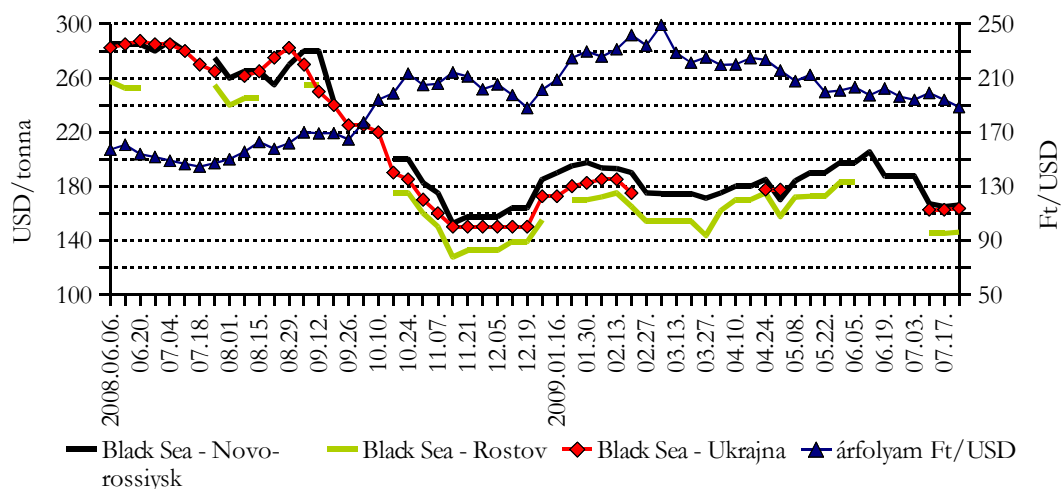

* Speciale di Forza: legjobb minőségű lágybúza (80 kg/hl, fehérje 13,5%)

Forrás: AGER Borsa Merci Bologna, MNB

10. ábra

A malmi búza orosz és ukrán kikötői ára (FOB)

FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority, MNB

4. táblázat

A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2008. 30. hét	2009. 29. hét	2009. 30. hét	2009. 30. hét / 2008. 30. hét [%]	2009. 30. hét / 2009. 29. hét [%]
Finomliszt BL 55	tonna	1495,46	1372,45	817,29	54,65	59,55
ömlesztett	Ft/kg	79,69	62,46	61,88	77,65	99,07
Finomliszt BL 55	tonna	2338,48	1270,75	1370,95	58,63	107,89
zsákos	Ft/kg	78,26	63,25	63,91	81,66	101,06
Finomliszt BL 55	tonna	1226,35	457,20	695,79	56,74	152,19
zacskós	Ft/kg	88,89	73,62	74,88	84,24	101,71
Rétesliszt BFF 55	tonna	95,01	40,14	54,19	57,04	135,00
ömlesztett	Ft/kg	85,26	74,75	72,38	84,90	96,84
Rétesliszt BFF 55	tonna	31,10	40,44	31,93	102,67	78,96
zsákos	Ft/kg	90,97	72,17	73,37	80,65	101,67
Rétesliszt BFF 55	tonna	131,86	77,83	82,83	62,82	106,42
zacskós	Ft/kg	99,52	83,88	83,72	84,12	99,82
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	839,91	1013,27	575,05	68,47	56,75
ömlesztett	Ft/kg	76,57	60,91	59,00	77,05	96,86
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	1494,40	635,83	846,40	56,64	133,12
zsákos	Ft/kg	78,07	62,31	61,83	79,20	99,23
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	282,37	634,48	251,92	89,22	39,70
ömlesztett	Ft/kg	81,96	65,50	66,06	80,60	100,86
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	86,50	73,65	42,30	48,90	57,43
zsákos	Ft/kg	85,53	69,10	72,03	84,22	104,24
Étkezési búzadara AD	tonna	87,83	40,18	36,14	41,15	89,96
zacskós	Ft/kg	97,18	85,53	81,07	83,42	94,78

Forrás: AKI PÁIR

5. táblázat

A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	2008. július	2009. június	2009. július
Finomliszt BL 55	158	161	160
Fehér kenyér	233	247	240
Félbarna kenyér	222	224	227
Étkezési búzadara AD	184	195	191

Forrás: AKI PÁIR

Külpiaci információk

Határidős piacok (2009. július 24.)

6. táblázat

Búza

MATIF, Párizs			CBOT, Chicago (őszi lágú búza)*			Kansas (őszi kemény búza)**		
Szállítási határidő	euró/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna
2009. augusztus	129,50	34 697	2009. szeptember	189,67	35 760	2009. szeptember	201,70	38 029
2009. november	138,00	36 974	2009. december	199,68	37 648	2009. december	207,86	39 190
2010. január	140,00	37 510	2010. március	206,48	38 930	2010. március	213,83	40 316
2010. március	142,00	38 046	2010. május	210,98	39 778	2010. május	217,68	41 041
2010. május	143,50	38 448	2010. július	214,56	40 453	2010. július	221,45	41 752
2010. augusztus	148,50	39 788	2010. szeptember	219,52	41 388	2010. szeptember	225,12	42 444

Minneapolis (tavaszi kemény búza)***			LIFFE****		
Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	GBP/ tonna	Ft/tonna
2009. szeptember	217,32	40 974	2009. november	106,00	32 874
2009. december	222,55	41 960	2010. január	108,00	33 494
2010. március	227,88	42 964	2010. március	110,25	34 192
2010. május	231,19	43 589	2010. május	112,75	34 967
2010. július	234,40	44 194	2010. július	114,75	35 587
2010. szeptember	236,42	44 575	2010. november	116,00	35 975

* SRW – Soft Red Winter.

** HRW – Hard Red Winter.*** DNS – Dark Northern Spring.

**** Értékesítési és takarmánybúza.

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CBOT/CME – Chicago Board of TradeLIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

7. táblázat

Kukorica

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		Szállítási határidő	CBOT, Chicago	
	euró/tonna	Ft/tonna		USD/tonna	Ft/tonna
2009. augusztus	129,00	34 563	2009. szeptember	124,51	23 475
2009. november	130,50	34 965	2009. december	128,84	24 291
2010. január	133,00	35 635	2010. március	134,05	25 274
2010. március	134,50	36 037	2010. május	137,80	25 981
2010. június	135,75	36 371	2010. július	141,14	26 611
2010. augusztus	137,00	36 706	2010. szeptember	144,29	27 204

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CBOT/CME – Chicago Board of Trade

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

8. táblázat

Repce

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	euró/tonna	Ft/tonna
2009. augusztus	261,75	70 131
2009. november	267,50	71 671
2010. február	269,75	72 274
2010. május	272,00	72 877
2010. augusztus	275,75	73 882
2010. november	280,00	75 020

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

9. táblázat

Az étkezési búza és a takarmánykukorica határidős kikötői ára

	2008. 30. hét		2009. 30. hét		Szállítási hónap
	euró/tonna	Ft/tonna	euró/tonna	Ft/tonna	
Étkezési búza					
Franciaország					
Rouen	181	41 894	130	35 260	július
La Pallice	183	42 355	133	36 074	július
Creil*	-	-	-	-	-
Németország					
Hamburg	198	45 712	146	39 600	július
Würzburg	-	-	120	32 548	július
Köln	190	43 865	130	35 260	július
Drezda	188	43 288	-	-	július
Dánia					
Koppenhága	-	-	-	-	-
Olaszország					
Milánó	-	-	-	-	-
Bologna	-	-	-	-	-
Belgium					
Brüsszel	-	-	-	-	-
Spanyolország					
Barcelona**	200	46 174	-	-	július
Ausztria					
Bécs	183	42 134	-	-	július
Finnország					
Nokia	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica					
Franciaország					
Creil*	189	43 741	-	-	július
Bordeaux/Bayonne	-	-	124	33 763	augusztus
La Pallice	182	42 125	-	-	július
Németország					
Hamburg	-	-	153	41 498	július
Olaszország					
Bologna	-	-	-	-	-
Spanyolország					
Barcelona**	210	48 483	-	-	július

* FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

** Import búzaár.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

10. táblázat

A takarmánybúza és a takarmányárpa határidős kikötői ára

	2009. 30. hét		
	euró/tonna	Ft/tonna	Szállítási hónap
Takarmányárpa			
Anglia			
Kelet-Anglia	111	30 033	november
Franciaország			
Rouen	103	28 061	augusztus
La Pallice	102	27 665	július
Creil*	-	-	-
Németország			
Hamburg	106	28 750	július
Hannover	97	26 309	július
München	-	-	-
Drezda	89	24 139	július
Dánia			
Koppenhága	-	-	-
Olaszország			
Bologna	-	-	-
Belgium			
Brüsszel	-	-	-
Spanyolország			
Barcelona	-	-	-
Ausztria			
Bécs	-	-	-
Finnország			
Raisio	-	-	-
Takarmánybúza			
Franciaország			
Creil*	-	-	-
Németország			
Hamburg	131	35 531	július
Hollandia			
Rotterdam*	131	35 621	július
Belgium			
Brüsszel	-	-	-

* FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

11. táblázat

Nemzetközi gabonajegyzések

	2009. 07. 17.		2009. 07. 24.		Szállítási hónap	Kikötő
	USD/tonna	Ft/tonna	USD/tonna	Ft/tonna		
BÚZA						
keménybúza						
(1) Kanada CWRS 13,5%	293,18	56 859,33	285,30	53 790,46	augusztus	FOB St. Lawrence
(2) Ausztrália APH 14 %	-	-	-	-	-	FOB Eastern States
(3) US No. 2 DNS 14%	-	-	-	-	-	FOB Portland
(4) US No. 2 HRW	-	-	230,00	43 364,20	július	FOB US Gulf
(5) Ausztrália ASW	-	-	-	-	-	FOB Eastern States
(6) EU, Francia. alapminőség	212,30	41 173,46	208,10	39 235,17	július	FOB Rouen
lágybúza						
(7) US No. 2 SRW	-	-	179,40	33 824,08	július	FOB US Gulf
(8) Ukrajna lágybúza	162,50	31 515,25	162,50	30 637,75	július	FOB Black Sea
DURUMBÚZA						
(9) Kanada CWAD 1	307,30	59 597,76	302,10	56 957,93	július	FOB St. Lawrence
(10) Kanada CWAD 2	297,00	57 600,18	291,40	54 940,56	július	FOB St. Lawrence
KUKORICA						
(11) US No. 3 YC	-	-	155,60	29 336,82	augusztus	FOB US Gulf
Argentína	-	-	166,10	31 316,49	augusztus	FOB Up River
ÁRPA						
(12) EU, Francia., takarmány	-	-	153,10	28 865,47	augusztus	FOB Rouen
Oroszország, takarmány	-	-	-	-	-	FOB Black Sea
(13) US PNW	-	-	-	-	-	FOB PNW

- (1) CWRS – Canada Western Red Spring: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (2) Ausztrália APH – Australian Prime Hard: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (3) US No. 2 DNS – USA Dark Northern Spring: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (4) US No. 2 HRW – USA Hard Red Winter: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (5) ASW – Australian Standard White: standardbúza
 (6) EU, Francia. alapminőség: a világpiacon elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár
 (7) US No. 2 SRW – USA Soft Red Winter: 10,3%-os fehérjetartalom, lágybúza
 (8) Ukrajna lágybúza: 12%-os fehérjetartalom, lágybúza
 (9) Kanada CWAD 1 – Canada Western Amber Durum 1: kemény
 (10) Kanada CWAD 2 – Canada Western Amber Durum 2: kemény
 (11) US YC 3 – USA No. 3 Yellow Corn
 (12) EU, Francia., takarmányárpa: a világpiacon elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár
 (13) US PNW – USA Pacific Northwest

FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

- A szójabab és származékai nyári határidőkre szóló jegyzései júliusban folyamatosan estek a chicagói árutőzsdén, a szójaolaj átmenetileg emelkedett.
- A repcemag augusztusi és novemberi határidőre szóló jegyzése tovább csökkent a párizsi és a winnipegi árutőzsdén július második felében, elsősorban a bőséges európai repcetermés hírére.
- Magyarországon a napraforgómag valamennyi határidős jegyzése stagnált, míg a repcemagé kisebb ingadozással, de ismét csökkent a 29-30. héten.
- Az MgSzH legfrissebb (2009. július 27.) jelentése szerint befejeződött a repce betakarítása.

Világpiaci helyzet

A szójabab és származékai legközelebbi határidőkre szóló jegyzései (1-3. ábra) júliusban folyamatosan csökkentek a **chicagói árutőzsdén**. A szűkülő amerikai olajtartalékok hírére a szójaolaj jegyzése átmenetileg emelkedett, majd a vártnál kedvezőbb olajkészlet adatok újabb mérséklődést indítottak a szójaolaj piacán.

Kína belföldi szójababból stratégiai készletet képez, jelenleg 5 millió tonna szójababbal rendelkezik. Megnövekedett importigényét elsősorban Brazíliából és az Egyesült Államokból fedezi az ország, mivel Argentína az idén jóval kevesebb szójababot állított elő. Kína 2009 júliusáig 18,8 millió tonna szójababot vásárolt az USA-ból, mintegy 40%-kal többet, mint egy évvel korábban. Ennek eredményeként azonban történelmi mélypontra kerülhet az észak-amerikai és a braziliai készlet. A tőzsdei jegyzések június közepéig tartó növekedése a chicagói árutőzsdén részben ennek köszönhető, továbbá a Mexikói-öböl FOB árai is 30%-kal emelkedtek az említett periódusban 2009 márciusához képest.

A Celeres szerint a brazil gazdálkodók 2009. július 24-ig a szójabab termésüknek már a 83%-át értékesítették.

Indonézia pálmamagolaj exportja 847 ezer tonnáról 918 ezer tonnára nőtt 2008 októbere és 2009 áprilisa között. A legnagyobb importőrök: EU-27 közel 300 ezer, Kína 182 ezer és India 118 ezer tonnával. Malajzia exportját 665 ezer tonnára becsülik, ebből az USA 157 ezer, az EU-27 82 ezer, Kína 81 ezer és a FÁK országai 82 ezer tonnával részesül.

Európai kitekintés

Az Oil World tájékoztatása szerint az EU-27 idei repcemag termelése megközelítheti a tavalyi év kibocsátását (18,9 millió tonna). Az Unió vetésterülete 6,2 millió hektár és 3,09 t/ha-os átlaghozammal számolnak a szakértők. A legnagyobb termelő Németország, 1,5 millió hektáron 5,9

millió tonnás terméseredményt vár, a rendkívül kedvező hozamok miatt (4 t/ha). A második helyen Franciaország áll, Németországhoz hasonló vetésterületről valamivel kevesebb mennyiségre számítanak, 3,51 t/ha-os termésátlag mellett a várható kibocsátás 5,1 millió tonna lesz. Lengyelország 740 ezer hektáron termesztett repcemagot, itt 2 millió tonna termést takaríthatnak be. Ezt követi az Egyesült Királyság 520 ezer hektáros vetésterületével, ahol 1,7 millió tonnás eredményt remélnék.

A kedvező repcetermés és a betakarítás idejére jellemző erősebb kínálat hatására a párizsi áru-tőzsdén tovább csökkent a repcemag legközelebbi határidőkre szóló jegyzése a 29-30. héten (4. ábra).

Ukrajna és Oroszország napraforgómag termelése várhatóan 10%-kal marad el 2009-ben a 2008. évitől. Ezért mindkét ország exportja csökken az idén, Ukrajna kivitele a harmadára, míg Oroszországé majdnem a felére esik vissza.

Hazai körkép

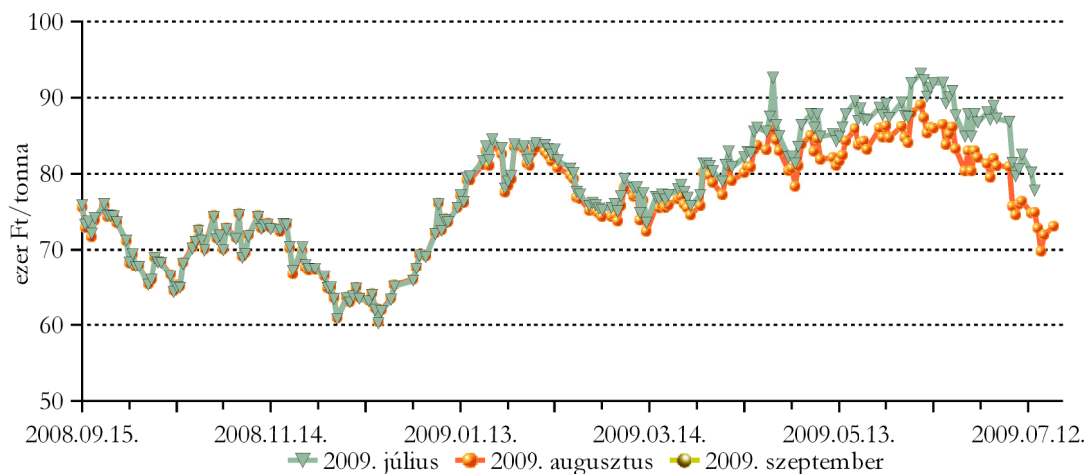
A BÉT-en a repcemag jegyzései tovább csökkentek júliusban az augusztusi és szeptemberi határidőkre vonatkozóan (6. ábra). A repcemag elszámoló ára az elmúlt két hétben 70 ezer forint alá csökkent tonnánként. A napraforgómag tőzsdei jegyzése a 30. héten nem változott az előző héthez képest, tonnánkénti ára valamivel 60 ezer forint alatt alakult.

Korábban 400 ezer tonna körüli repcemag terméssel számoltak az idén, ezzel szemben 40%-kal több, vagyis 557 ezer tonna repcemagot takarítottak be. A tavalyi kibocsátáshoz képest azonban mintegy 20%-os a csökkenés. A repcemag termelői ára júliusban tovább esett, tonnánként már csak 74 ezer forint körül alakult. Még bő két hónappal korábban a kedvezőtlenebb termés kilátások hatására a termelők 90 ezer Ft/t körüli átvételi árat reméltek.

Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány kiemelt árutőzsdén

1. ábra

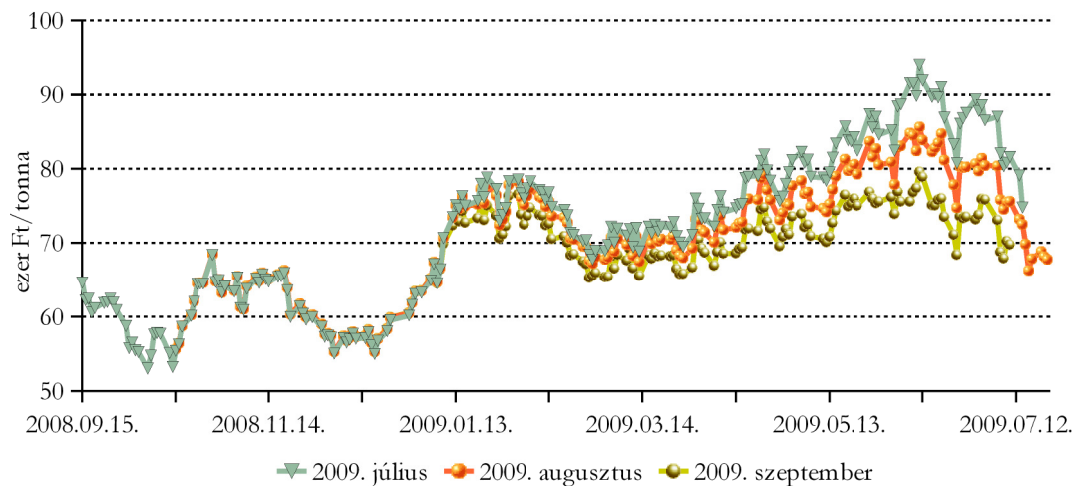
A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

2. ábra

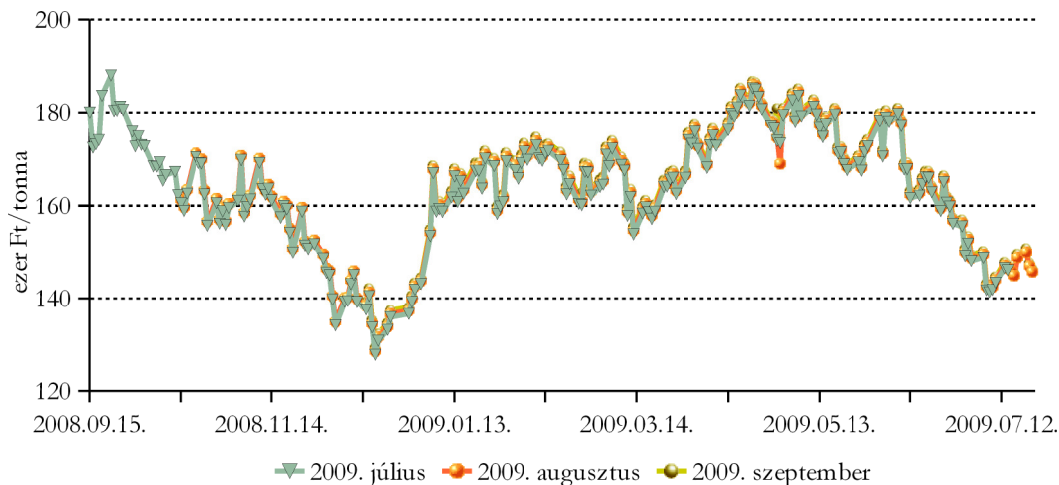
A szójaliszt különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

3. ábra

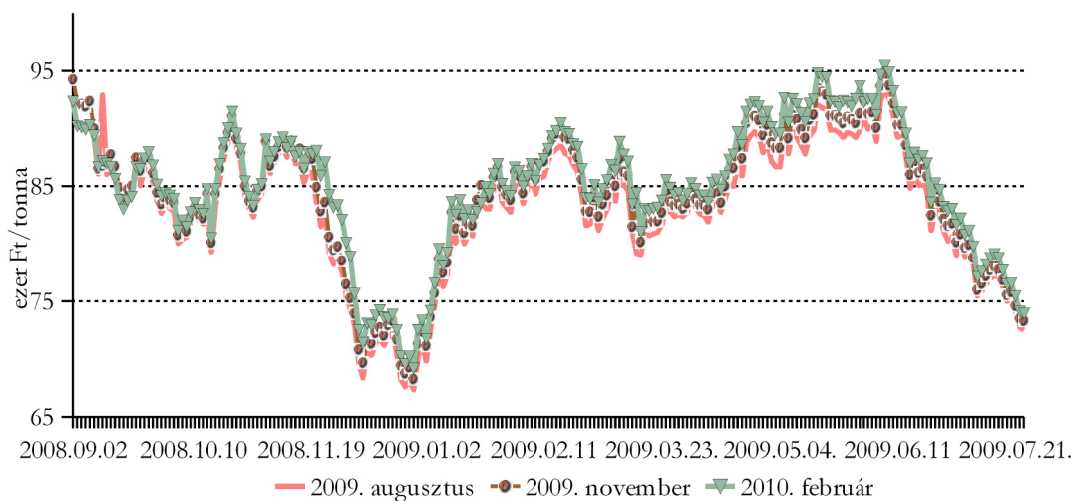
A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

4. ábra

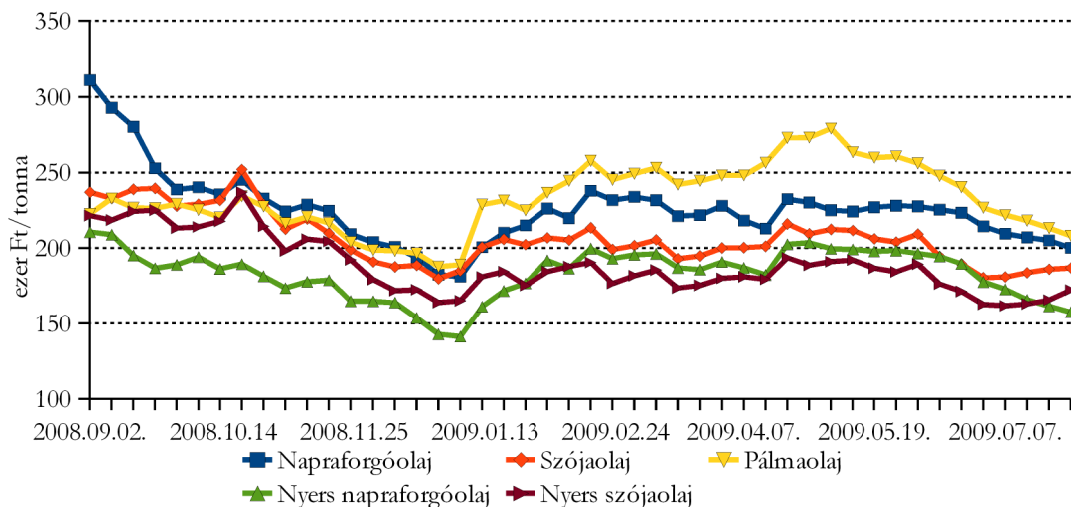
A repce különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF

5. ábra

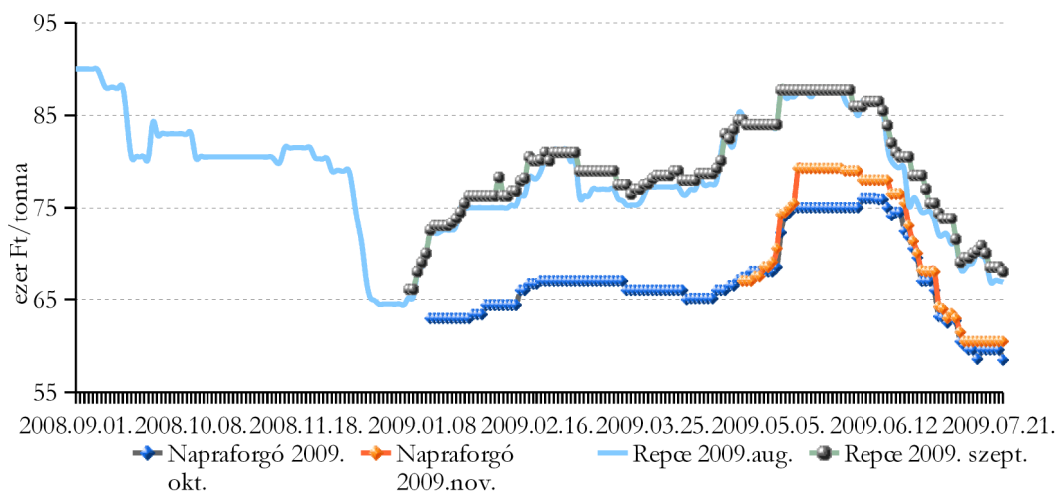
A növényi olajok jegyzése a milánói árutőzsdén

Forrás: Borsa di Milano

6. ábra

A napraforgó- és repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

1. táblázat

A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozóinak értékesítési átlagára

Megnevezés	Mértékegység	2008. július	2009. június	2009. július*	2009. július / 2008. július (%)	2009. július / 2009. június (%)
Ipari napraforgómag	tonna	-	12 826	9 260	-	72,2
	Ft/tonna	-	68 736	67 177	-	97,7
Repce	tonna	274 926	3 308	80 092	29,1	2421,2
	Ft/tonna	104 643	83 188	74 983	71,7	90,1
Nyers napraforgómag	tonna	343	-	-	-	-
	Ft/tonna	293 233	-	-	-	-
Napraforgódara	tonna	12 612	13 908	16 458	130,5	118,3
	Ft/tonna	48 662	29 655	29 122	59,8	98,2
Nyers repce	tonna	3 531	-	-	-	-
	Ft/tonna	233 051	-	-	-	-
Repcedara	tonna	10 452	4 490	7 043	67,4	156,9
	Ft/tonna	35 680	34 103	35 696	100,0	104,7

* Előzetes adatok.

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

A nyers növényolajok ára és jegyzése

Termék	Időpont	Hollandia	Franciaország	Olaszország	Egyesült Államok	Magyarország
		Ártípus				
		Prompt nagyker. ár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2009-07-14	-	-	165 910	-	-
	2009-07-21	-	-	161 587	-	-
	2009-07-28	-	-	457 694	-	-
Repceolaj	2009-07-14	-	283 631	-	-	-
	2009-07-21	-	283 269	-	-	-
	2009-07-28	-	276 796	-	-	-
Szójaolaj	2009-07-14	-	-	163 157	146 161	-
	2009-07-21	-	-	165 677	147 063	-
	2009-07-28	-	-	172 332	139 100	-

Forrás: AKI PÁIR, BM, CBOT, AMI, MATIF

3. táblázat

Európai olajnövény- és dara árak és jegyzések

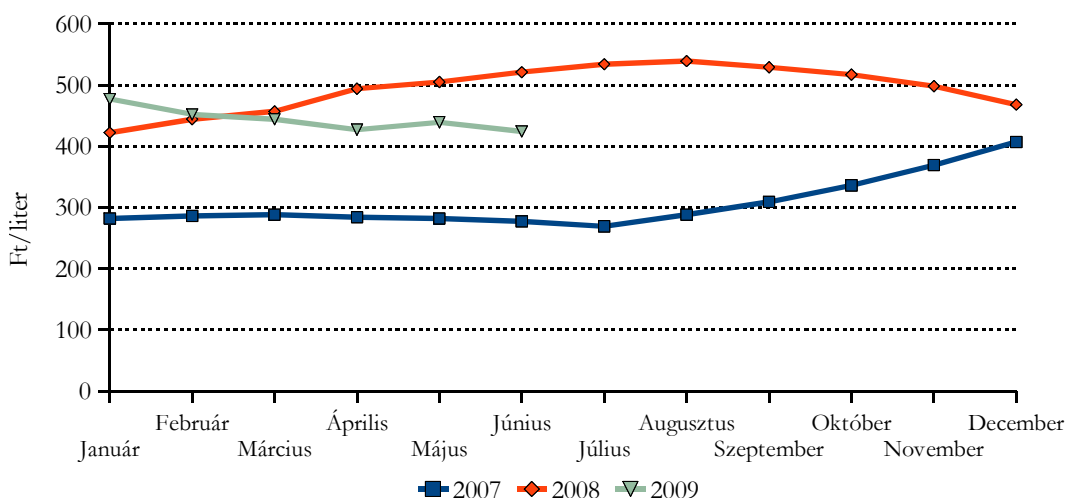
Termék	Időpont	Hollandia	Francia- ország	Német- ország	Ausztria	Magyar- ország
		Ártípus				
		Prompt ár az olajmalom kapujában	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
Napraforgómag	2009-07-14	-	-	-	59 205	63 937
	2009-07-21	-	-	-	55 908	58 833
	2009-07-28	-	-	-	53 230	-
Napraforgódara**	2009-07-14	-	-	-	36 487	29 732
	2009-07-21	-	-	-	34 772	27 919
	2009-07-28	-	-	-	31 273	-
Repcemag	2009-07-14	-	77 172	77 466	68 843	75 501
	2009-07-21	-	72 748	-	64 771	73 965
	2009-07-28	-	67 602	-	61 215	-
Repcedara**	2009-07-14	-	-	-	35 110	36 847
	2009-07-21	-	-	-	33 408	33 698
	2009-07-28	-	-	-	29 942	-

* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő. / ** FOB – Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: AKI PÁIR, AMI, BLPW, MATIF

7. ábra

A napraforgóolaj fogyasztói ára

Forrás: KSH

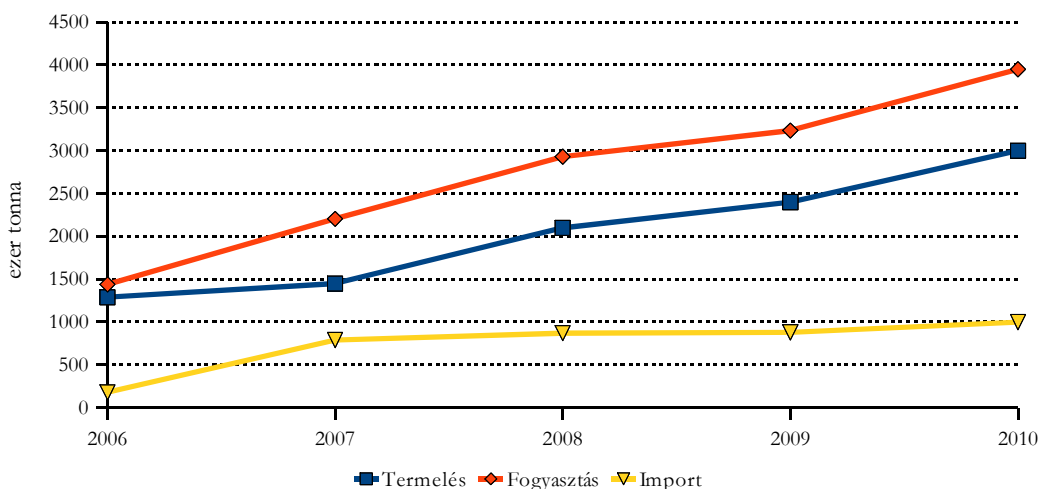
BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET

Az európai bioetanol-piac alakulása

Az Európai Parlament és Tanács a megújuló forrásokból előállított energia támogatásáról szóló irányelve (2008/0016 (COD), melyet 2008. december 17-én tettek közzé, a gazdasági válság ellenére megerősítette a megújuló forrásoknak az energia-felhasználásban 2020-ig elérendő 20%-os részarányára, és a közlekedésben a bioüzemanyagok 10%-os bekeverési arányára vonatkozó célkitűzést.

2008-ban az EU-27-ben a bioetanol részaránya a teljes biohajtóanyag felhasználásban 24% volt. A megváltozott gazdasági helyzet miatt, 2009-ben kevés befektető kezdett fejlesztésbe, új bioetanol-üzem építésébe és üzembehelyezésére. A már épülő üzemek munkálatai is a szokottnál lassabban haladnak.

Bioetanol-termelés, -fogyasztás és -import alakulása az Európai Unióban

Forrás: USDA

1. Termelés

Az Európai Unió bioetanol-termelésének legfontosabb alapanyaga a takarmánybúza és a kukorica. A Toepfer International adatai szerint az EU 2008/2009-ben 150,6 millió tonna (2007/2008-ban 119,2 millió tonna) búzát és 62,1 millió tonna (2007/2008-ban 47,4 millió tonna) kukoricát termelt. Az előzetes becslések alapján a 2009/2010. gazdasági évben kevesebb búzát és kukoricát takarítanak be, mint egy évvel korábban, de többet, mint a 2007/2008. gazdasági évben (júniusi becslések szerint: búzából 137 millió tonnát, kukoricából 57,6 millió tonnát).

A bioetanol-termelésre felhasznált alapanyag mennyisége Európában

Termék	1000 tonna				
	2006	2007	2008	2009*	2010**
Búza	2 500	2 500	3 200	3 900	5 000
Kukorica	600	700	1 600	1 800	2 500
Árpa/Rozs	500	300	500	500	500

* Előzetes adat.

** Előrejelzés.

Forrás: USDA

A búza és a kukorica piaci ára 2008 második felében és 2009 tavaszán folyamatosan alacsonyan mozgott, ezért több már megépült, de leállított üzemet újraindítottak, és a működésben lévő üzemek is igyekeztek jobban kihasználni kapacitásukat.

A bioetanol-üzemek 22%-kal több búzát, és 128%-kal több kukoricát használtak föl 2008-ban, mint 2007-ben.

2008-ban 44%-kal nőtt a bioetanol-termelés. Az EU bioetanol előállítás 2009-ben az USDA becslései szerint várhatóan 14%-kal haladja meg az előző évi mennyiséget.

A termelés bővülését 2009-ben az olaj árának emelkedése, az alacsony alapanyagár és a kötelező bekeverési arány növelése eredményezheti.

2. Felhasználás

Szakértők véleménye szerint 2009-ben nem várható, hogy a felhasználás 2008-hoz hasonló ütemben nő, a növekedést elsősorban a kötelező bekeverési arány fogja gerjeszteni.

A 2008/2009. gazdasági évben az EU-27 termelésének növekedése miatt nőtt a belső termelésből származó termék felhasználásának részaránya.

Jelenleg Európa legnagyobb bioetanol-felhasználó országai: Németország (960 ezer t) Franciaország (860 ezer t), Spanyolország (330 ezer t), Svédország (300 ezer t) és Lengyelország (275 ezer t).

2009-ben a kereslet kismértékű bővülésére elsősorban Franciaországban, Nagy-Britanniában, a Benelux államokban és Lengyelországban számítanak.

Franciaországban, Lengyelországban és Spanyolországban a belső termelés növekedése jelenti a fogyasztás növekedésének alapját. Nagy-Britannia és a Benelux államok importból fedezi a felhasználás bővüléséhez szükséges mennyiséget.

A bioetanol-termelés és -felhasználás Európában legdinamikusabban jelenleg Franciaországban fejlődik. Franciaország 2009-ben el akarja érni a 6,25%-os bekeverési arányt. 2009 áprilisától a benzinkutaknál már kapható az E-10-es bekeverési arányú bioetanol is.

Spanyolország 3,4%-ra kívánja emelni 2009-ben a bekeverési arányt, és a kormány szándékai szerint 2010-ben ez 5,83%-ra, 2011-ben 7%-ra emelkedik. Ennek megfelelően az országban 2009-ben a bekeverési arány biztosításához legalább 305 millió liter bioetanolra lesz szükség.

Nagy-Britanniában 2008 áprilisa óta érvényben van az RTFO (Renewable Transport Fuels Obligation), melynek értelmében a 2008/2009-es 2,6%-os bekeverési arányt 2009/2010-re 3,25%-ra emelik. 2009 áprilisában a fogyasztás jelentősen nőtt, elérte a 32,8 millió tonnát, ami jelentősen meghaladja a márciusi 20 millió tonnát és a 2008 áprilisában regisztrált 14,5 millió tonnát. Nagy-Britannia bioetanol-fogyasztása 2009-ben januártól ápriliséig 83,3 millió liter volt, ami szintén jelentős többletet mutat a 2008 azonos időszakában felhasznált 63,2 millió tonnához képest. Nagy-Britannia a bekeverésre használt bioetanol 81%-át Brazíliából importálja. Az ország eredetileg 2010/2011-ig akarta elérni az 5%-os bekeverési arányt, de várhatóan ez 2013/2014-ig késni fog.

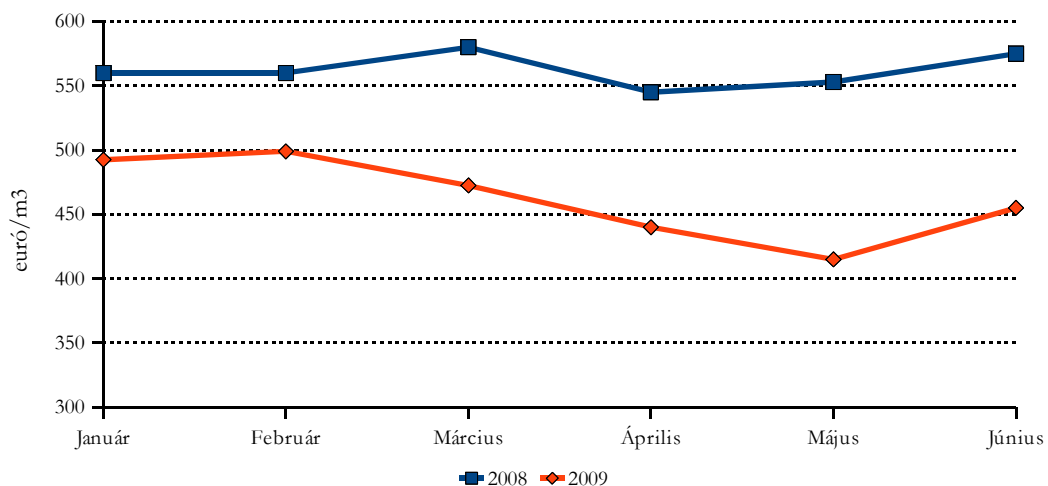
3. Import

A behozatalt tekintve a 2009-es év kivételes, mivel a bioetanol célra felhasznált gabona ára versenyképes, és a kereslet alacsony. Középtávon ugyanakkor a fogyasztás tovább emelkedik, ami az importfüggőség növekedését idézheti elő.

2009 tavaszán 2008-hoz képest csökkent az import, ezt igazolják az első közzétett statisztikai adatok is. Az Eurostat adatai szerint az EU-ba Brazíliából 2009 első negyedévében 105 382,4 t (2008 első negyedévében 245 394,9 t) 80%-os etilalkohol érkezett (KN 2207 vámkód szerinti termék). A brazil import 2009 első negyedévében 57%-kal volt kevesebb, mint 2008 azonos időszakában. Legnagyobb importőrök: Nagy-Britannia, Svédország és a Benelux államok. A nem denaturált alkohol vámtétele 192 euró/ezer liter, a denaturálté 102 euró/ezer liter. (Nagy-Britannia és Hollandia engedélyezi a denaturált alkohol bekeverést is). Svédország 2007 óta engedélyezi a KN 3824 kód alatt is a bioetanol beszállítását, ennek vámtétele alacsonyabb, 6,5%. Vámmentesen bioetanol csak az EBA (Everything but Arms) és a Cotonou egyezményben megjelölt országokból érkezhethet Európába. Az Európai Unió ezt a kedvezményt az 50 legszegényebb országnak, illetve az afrikai és Pacific térség leggyengébben fejlett országainak biztosítja.

Rotterdamban 2009 tavaszán az elmúlt évnél alacsonyabb áron kereskedtek a beérkező importtermékkel. A bioetanol 2009. júniusi átlagára FOB Rotterdam T2 vámolt termék esetén 455 euró/m³ volt. (2008 júniusában 575 euró/m³). Az árak csökkenésében szerepe volt az európai termelés bővülésnek, a gyenge keresletnek és az alacsony olajáraknak (IPE Brent 2008. júniusi átlagár: 133,56 dollár/barrel, 2009. júniusi átlagár: 69,27 dollár/barrel).

A bioetanol rotterdami kikötői (FOB) ára

Forrás: Kingsman

Bibliográfia:

2009 world ethanol production growth to hit five-year low. World ethanol & Biofuels report. F.O. Lichts 2009. május 26.

Strong increase in fuel alcohol consumption in April 2009. World ethanol & Biofuels report. F.O. Lichts 2009. május 26.

HGCA = Home Grown Cereal Authority

USDA = United State Department of Agriculture

Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci Árinformációs Rendszer

<https://pair.aki.gov.hu>